

اعتبار بخشی

مفهوم اعتبار بخشی نخستین بار در امریکا نزدیک به صد سال پیش مطرح شد. بر اساس تعریف ارائه شده توسط شورای اعتبار بخشی آموزش عالی در ایالات متحده، اعتبار بخشی فرایندی مبتنی بر خودارزیابی و ارزیابی دیگران است. اعتبار سنجی با یک ارزیابی درونی یا خود ارزیابی از سازمان (دانشگاه یا بیمارستان) شروع می شود؛ بعد از آن ارزیابی خارجی به وسیله یک تیم از افراد با تخصص های مختلف - که کلیه خدمات سازمان را پوشش می دهد - انجام می گیرد.

معمولا اعتبار بخشی بصورت داوطلبانه و با درخواست رسمی سازمان (دانشگاه یا بیمارستان) انجام می شود. هدف از این فرآیند، تضمین کیفیت خدمات مؤسسه ارائه دهنده در کنار پاسخگویی و دستیابی به رسالت مؤسسه و استانداردهای سازمان اعتبار بخشی می باشد و در نتیجه آن بر توانایی انجام خدمات خاص به صورت استاندارد توسط سازمان صحت گذاشته می شود.

اعتبار بخشی می تواند در سطح ملی و یا بین المللی انجام شود. در ایران، دانشگاه علوم پزشکی تهران تنها دانشگاهی است که در سال ۱۳۹۲ موفق به دریافت گواهی نامه بین المللی اعتبار بخشی چهار ساله شده است و در حال حاضر ۱۷ دانشگاه در کشور اعتبار بخشی بین المللی را آغاز کرده اند.

استانداردهای اعتبار بخشی دوره های آموزشی، دربرگیرنده استانداردهای مربوط به مدارج علمی آموزش دهندگان، شرایط آموزش گیرندگان، امکانات و تجهیزات آموزشی، برنامه آموزشی و روش های ارزیابی می باشد.

فرآیند اعتبار بخشی معمولا به دو صورت برنامه ای و مؤسسه ای اجرا می شود. در اعتبار بخشی برنامه ای، یک برنامه خاص در یک مؤسسه آموزش عالی بررسی شده و تک تک عوامل و عناصری که کیفیت آن را تضمین می کند، مورد بررسی قرار می گیرند. برای مثال، اعتبار بخشی برنامه دستیاری دوره داخلی نوعی اعتبار بخشی برنامه ای است. این در حالی است که در اعتبار بخشی مؤسسه ای، کلیت یک مؤسسه یا دانشگاه به لحاظ امکانات و قابلیت های مدیریتی و یکپارچگی سازمانی، مورد بررسی قرار می گیرد.

◀ آیا شما هم از آن دسته افرادی هستید که قبل از سفر، به بررسی هتلی که برای اقامت برگزیده اید می پردازید؟

◀ آیا تعداد ستاره های یک هتل یا رستوران در تصمیم گیری شما برای انتخاب آن موثر است؟ اگر بلی، دانستن تعداد ستاره های هتل چه پیامی را به شما می رساند؟

◀ احتمالا پاسخ شما این است که در صورتی که تعداد ستاره های یک هتل را بدانم، بدون اینکه از نزدیک اقامت در آن هتل را تجربه کرده باشم، می توانم در مورد کیفیت امکانات و فرایندهای ارائه خدمت آن هتل، قضاوت نسبتا دقیق و شفافی داشته باشم!

◀ حال این سوال پیش می آید که آیا آموزش دانشجویان و یا درمان بیماران از اهمیت کمتری نسبت به خدمات اقامتی هتل ها برخوردار است؟

◀ آیا لازم نیست دانشجویان قبل از انتخاب دانشگاه محل تحصیل خود، بتوانند با اعتماد به فرایند ارزیابی سازمان های اعتبار بخشی ملی یا بین المللی،

برآورد نسبتا دقیق و جامعی از شرایط و کیفیت آموزش دانشگاه های علوم پزشکی و یا بیمارستان هایی که در آنها آموزش خواهند دید، داشته باشند؟

◀ آیا لازم نیست مسئولین و دست اندر کاران آموزش دانشجویان در دانشکده ها و یا بیمارستان ها از نقاط ضعف خود آگاه شوند و با انگیزه کسب "مهر اعتبار"

◀ برای بهبود فرایندها و نتایج خود اقدام نمایند؟

بسته هفتم تحول و نوآوری در آموزش پزشکی به "اعتبار بخشی بین المللی دانشگاه های علوم پزشکی کشور" اشاره دارد و با توجه به ضرورت اجرای

بسته های تحول آموزش علوم پزشکی و اهمیت ترجمه مفاهیم واژه های استفاده شده در این بسته ها، در این مستند سعی گردیده نگاهی دقیق تر به

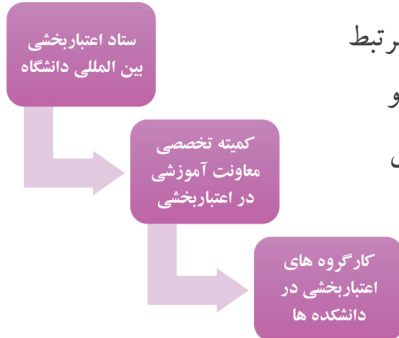
تعریف واژه اعتبار بخشی

بین المللی ارائه گردد.

اعتبار بخشی بین المللی

همکاری‌های بین‌المللی و بالا بردن سطح کیفی دانشگاه‌های کشور بر اساس استانداردهای جهانی یکی از اولویت‌های آموزش عالی کشور محسوب می‌شود. در این راستا، شبکه اعتبار بخشی بین المللی دانشگاه‌های علوم پزشکی به منظور استاندارد سازی و تحول در فرایندهای مرتبط با برنامه‌های تضمین کیفیت و اعتبار بخشی بین المللی، تشکیل می‌شود. این شبکه دارای سه سطح اصلی و چندین حوزه است.

سطوح شبکه اعتبار بخشی بین المللی دانشگاه‌های علوم پزشکی

نتیجه گیری

اعتبار بخشی به عنوان یکی از مهم ترین روش های تضمین و ارتقاء کیفیت آموزش علوم پزشکی و راهی مناسب برای تضمین ارائه آموزش صحیح به دانشجویان و دستیاران در مقاطع مختلف تحصیلی علوم پزشکی می باشد. بعلاوه در بحث اعتبار بخشی بین المللی، دانشگاه‌های علوم پزشکی می‌توانند با تبادل تجربیات و پیروی از استانداردهای ملی اعتبار بخشی، نقش مهمی را در ارتقاء سیستم بهداشتی درمانی کشور ایفا کنند.

با توجه به رویکردهای جهانی و نیز سیاست های کلان نظام در جهت ارتقای سلامت جامعه و نیز آموزش علوم پزشکی، لازم است با انجام مطالعات کارشناسی و استقرار ساختارهای اعتبار بخشی مناسب در هر یک از حوزه های علوم پزشکی، نسبت به انجام این مهم، اقدامات لازم صورت گیرد. همچنین با نهادینه کردن برنامه اعتبار بخشی موسسات آموزشی می توان از این روش برای رصد دانشگاهها در سطح ملی نیز بهره برداری نمود. در پایان، با توجه به تجربیات ذکر شده در مستندات سایر کشورها، توصیه می شود برای اطمینان از اجرای استانداردهای اعتبار بخشی، در هر کشور کمیته ی متولی اعتبار بخشی به صورت دوره ای تشکیل شده و استانداردها را پیاده سازی و ارزیابی کند.

اهمیت و ضرورت اعتبار بخشی

اعتبار بخشی دانشگاهی، منجر به اطمینان از احراز حداقل استانداردها در ابعاد آموزشی، پژوهشی و دانشجویی و نیز ارتقای مستمر کیفیت این فعالیت ها در دانشگاه و مؤسسات آموزش عالی علوم پزشکی می گردد. ایجاد بانک اطلاعاتی برای عرضه اطلاعات مربوط به اعتبار بخشی و مقایسه سازمانهای ارائه دهنده خدمات سلامت با یکدیگر، از مهمترین اهداف اعتبار بخشی می باشد تا با ایجاد رقابت بین موسسات، انگیزه ها را برای ارتقای کیفیت خدمات افزایش دهد.

نقاط قوت اعتبار بخشی	نقاط ضعف اعتبار بخشی
اطمینان بخشی به دولت، جامعه، مسئولان اجرایی مؤسسات آموزشی، متخصصان، دانشگاهیان و آموزش گیرندگان در مورد کیفیت آموزش ارائه شده	تردید در مورد پایایی نتایج حاصل از ارزیابی و احتمال بروز تورش به دلیل مبتنی بودن نتیجه ارزیابی بر قضاوت خبرگان
بهبود کیفیت آموزشی از طریق تدوین شاخص ها و دستورالعمل های لازم برای ارزشیابی	تردید در مورد اعتبار ساختارهای اعتبار بخشی و اینکه متخصصان یک رشته تا چه حد بطور جدی بر عملکرد افراد هم رشته خود نظارت می کنند
تشویق مراکز آموزشی برای بهبود دایمی از طریق ارزشیابی های مداوم	مشخص نبودن دقیق چگونگی ارزشگذاری و سطح بندی ضوابط تعیین شده، شامل موارد جزئی تا بسیار مهم
ارائه مشاوره به مراکز آموزشی	توجه صرف به اهداف در نظر گرفته شده و عدم توجه به مسایل دیگر در زمان انجام ارزشیابی
حمایت از مراکز آموزشی در برابر فشارهایی که ممکن است کارایی آموزشی آنها را مورد تهدید قرار دهد	خطر بکنواخت کردن برنامه های آموزشی
جامعیت فرایند ارزشیابی که مانع از ساده انگاری در زمینه درک پیچیدگی فرایندهای آموزشی می گردد	
فرام کردن امکان جمع آوری سیستماتیک اطلاعات در مورد واحدهای مورد ارزشیابی	
ارتقای هزینه اثر بخشی	

حوزه های اعتبار بخشی بین المللی موسسات آموزش عالی و علوم پزشکی

احترام به استقلال دانشگاه ها و پرهیز از تجویز اهداف و روش های خاص
تضمین حداقل استانداردهای نظام دانشگاهی با کیفیت
تشویق دانشگاه ها به تحرک بیشتر برای افزایش کیفیت
نهادینه کردن پاسخ گویی اجتماعی
تشویق و نهادینه کردن مستند سازی فعالیت ها
تشویق دانشگاه ها به صراحت، صداقت و شفافیت در گزارش عملکرد
تشویق و نهادینه سازی مشارکت واقعی در تمام سطوح عملکردی دانشگاه های علوم پزشکی
تشویق دانشگاه های علوم پزشکی به تدوین برنامه های کوتاه مدت، میان مدت و بلند مدت
نهادینه سازی انجام فعالیت های منطبق بر هر برنامه
تشویق دانشگاه ها به بهبود روش ها و فرایندهای
تصمیم گیری، اجرا و ارائه خدمات در کلیه سطوح مدیریتی
تضمین احترام و التزام به اجرای قانون
تشویق تفویض اختیارات قاعده مند و توأم با مسؤلیت
تشویق گسترش فرصت های توسعه آموزش هد فمند برای اعضای هیأت علمی و کارکنان

